

1. a-stē kipe en kre.m zin ze.inzēba.ŋ
2. mē.in kamērō.t istē blōmē gō.ŋgitē | kre.igi = *krijg je* |
3. te.gēwō.rēX spmēzē ale.ēnōX mar mētēmēsin
4. spritē izēn la.stēX wā.rēk | vēve.ālent |
5. opdasXip kre.gēzē vērsXimelt brō.ut
6. dē timerman hetēsplmtēr mzen vŋjēr
7. dēsXpēr lēktēzēn lipēn 3f
8. mdifēbrik dō.r isnikstēzi.n
9. kō.m hirr kē.int - kō.m | kē.intji = *kindje* |
10. he.j grvōns firr glāfēs bir - glō.zē | ēnpō.t birr
(dit veel gezegd) - en kō.p = 1/2 l. (bv. van melk) |
11. brējōns firr pont kri.kē - kri.kis (kri.kē zijn kleine blauwe pruimen)
12. zē hēbē misē(n) vē.ivē dri liter wē.in opXēdrōŋkē | opXēzō.pē is *platter* |
13. hē.i dra.igdē mē.in midēna.int hō.ut | en knāpēl | ēntalhō.ut |
14. ikhētēn kni gēzin
15. vā.stēnō.vēnt wōrna.it fēl mŋr gevirt
16. ik bm blē.i daknait misēme.gēgō.n bm
17. ikhēpēt ook ikhēt na.it Xēdō.n - hō.rjō | en derē = *een dochter* |
18. wi hedet en hetXēdō.n - di dō.r en der ā.nkumt
19. spm - spmēwepē - rō.vēsōl
20. pet - mats - ba.ŋ - bēna.uwt - -- wā.i - kikfars en kikēr - padēstul - hēX - vlmder vroeger ka'pel hē.i zat mt na.uw = *hij had moeilijkheden* | ē.ā.yl en ē.ā.ylēbrōr heten de nachtvinders | tōr = *tor = kever* |
21. di kē.al di maktē dē hē.lē wē.rēlt antfēXtē ook dē hē.lēbul andēga.ŋ | zētē dē hē.lēbul opsteltē |
22. iksajē krō.legi.s Xē.ivē (krō.lē = *kralen* |
23. ēpēlant lōfō.l ā.uwēsXē.ēpē m mēkō.r slō.n ook kēpōtslō.n | ēnō.k = *een aak, een breder schuitje* | en driplāŋk = *een klein bootje, waarvan de bodem uit 3 planken bestond* |
24. hē.i hēdēn knā.uw vanēnhōnt Xēhat of Xēkre.igē
25. grfms.i en mēn ook grmē is twē.ij hē.lē brē.ijē stē.ānē - brē.fjēr - dē brē.istē
26. da stā.nbē.ŋj stō.tēr na.it mē.ār
27. di kē.al di hēdēn lē.vēn azēn prms | dazēn grō.wtēp.it |
28. dē dy.āēl is na.it mdēnhe.mēl gēblervē | ly.sis ook ly.sifars = *lucifers* |
29. dēsXōkē.inder zē.in mītēmē.stēr nōr dēzē.j gēwēs
30. ikantōX na.it kumē vārdaklō.r bm
31. dē kuje slōberē ook zē.ypē gre.X lē.inzō.tme.l | kō.fi drŋkē |
32. hē.j kanait Xō.n wā.rēkē - hē.i het pē.in dēkē.l
33. du en stēkis dēmbē.āzēm andēstē.ij
34. nē.j mrti kēgēls wōrnaime.r gēspalt | nalt = *naald* |
35. hē.j - ikhējē altwē.j kē.r gerupē
36. dipē.r isnā.i rē.īp dō.rzirtōX ēnwrtēpŋm
37. zēzē.inwēX nērtlā.nt (= *bowland*, - zēzē.in tftelt m = *ze zijn naar het benedeneind, waar de rest van het veengebied ligt* | strō.ŋvelt = *het gedeelte, waar het strooisel voor stutten groeide* (dit was te slecht om te hooien) |
38. zēhetam ē.rst zēnsentē ophēlēpēmō.kē
39. hē.i zalt nō.ut fē.ir brējē
40. zitē hēlēfandērō.m kwet | tēt = *tijd* |
41. di kē.al musēn wē.īf bēsXā.rēmē
42. mdēsXēidē zwēmē is Xēvō.rlēk
43. hē.i hēfō.l prētjēs umdāti stā.rēkis
44. wē.i mutēdō.r dē hēlēfan hēbē en jēli dē ā.ndērē hēlēf
45. hēlēpis dā bet ophē.ērē
46. zēzē metsēlō.r isovēt azēn kō of asmōdēr of aspek | āstrōnt |
47. zē hēbē dērōm gēwēt wit fē.rstē kansprŋjē | en wēdēsXāp |
48. zēlō.tē dārē.ān cētēkla.i kumē umdēbō.m tē grfōlē (cētēkla.i *gewone manier van zeggen aan de Veluwezoom en in Oost-Utrecht als men bedoelt : uit de Betuwe*)
49. du ē.rstē vā.ŋstērs is dīX (vā.ŋstērs *zijn blinden buiten*) - du ē.rzēt rō.m is dīX (rō.m = *ruiten met omlijsting*)
50. zē bēgnētē lē.ā.yjē vārde kārēk
51. bētspra.i - kikērdŋl - vēsprā.ijē - ē.ā.ytspra.ijē - vēbra.ijē - ē.ā.ytbra.ijē - klō.rmō.kē maar bēra.ijē van een huid - mēsē strō.jē - en bō.tērām klō.rmō.kē (ēm bō.tērām *bestaat uit twee sneden. Vroeger waren dit een rogge + een witte*) | en grō.fi is een soort wittebrood | em brō.Xi = *een broodje* - en osēmārēk brō.Xi = *broodje, dat ter gelegenheid van de ossemarkt werd verkocht* |
52. di vrō.uw hētērhō.r lōtēknipe
53. zēn vō.āder hetām zēsjō.r lāŋ nōrsXō.wl lōtē gō.n
54. ikhētām ofXērō.jē umzōlō.t lāŋzēt wō.tēr tēgō.n | lāŋstē vōert |
55. vō.lēve.rzē zijē nā.i fē.l mdē.zē umtrēk
56. ē.rdēpōtē zē.i nā.i fē.l wē.rt
57. -- stō hē.i dēnō.vē - bē.itfyr | dē hō.rt is de *moderne haard* |
58. mē.rt istnōX tē kō.ut umtē kōtsēlō
59. di kē.ris di grf ēnhēldēr līX - istnā.it
60. hē.i trōkēt pē.rt anzēstārt
61. mditēt kwō.mē jēli. hirr idēr jō.r nō.r dē osēmārēk (Met de ossemarkt was het tegelijk kārēmēs) | kārēkikāstē = *woonwagens* - Dit woord ook in Ingen (L. 5) gebruikt |
62. dē dō.mēnē. zē.j datōnzē livē hēr vōlmōktis
63. jēzā.Xmēwēl mārjēzē.j nīks tē.igēmē
64. dēzwo.lēvē zālē wēlga.uw trāXkumē | dē zwo.lēf |
65. gō.jē vāndō.X nā.r kō.rte
66. ē.rte hēli. okso gre.X kē.is
67. zēnstō.mfi.tis is kēpōt - hē.i kārā.i fē.rdēr | hē.i lā.it |
68. tīsfindō.X ēnwā.rēmē dāXēwē.st en tizēn zāXtēn ē.vēnt
69. dājōXi lōpt oēsēnblo.utē vutē | pō.tē is *platter* |
70. dō.r zŋtēn bārs mdēkan
71. ikwō.u datē ŋō.s em brī.f brō.X | bēriX |
72. ikhēpē.in amēhārt
73. rkan mīXin ē.igwē.āzē mmēsē umgō.n
74. nō. sXōftēt spānēwēt pē.rt fārdēnē.ijē kār
75. ikhēbām bitji kō.ris fān fāndēvārmidēXā.l

76. dæzø.n en deɔŋ vande kə.nŋ ɪzoksoldə.t xəwst
 77. wɪtʃe.i ɡɪnrɔ.jəmə.kər təwð.nə - əm bo.X | ɡrøn məkə |
 78. di ro.wə həbə laɔə do.rəs
 79. ɪkXələ.ɸter nɪks fan of ɡɪnstə.ɪk of ɡɪnwɔ.rɪt fan
 80. tkæ.intʃi wəs dɔ.wt vɑdɑzət kənədə.wpə
 81. hɛ.i hɛlə.pəndə ɔ.wrə en zɛ.ərə ɔ.wgə
 82. dade.rɪtʃi vəmə (= van mij) ɪs mɪdnəmə.tɪtʃi nɔrtbəs Xəɔ.n um brɔ.mə tə zø.kə
 83. dɔ.r ɪzənspɔert fandi le.r af
 84. hɛ.i zətəzənstrɔt ɔ.wpə - hɛ.i bəɔn hɑrtə jɑŋkə | dɑ kɛ.int dablɪ.rɪt dɛ hɛ.ilə dɑX |
 85. dɛ mɪmə zə.Xtənɪks a.ndərs əsXelt en rɛ.ɪkdum | tɪstədun umdɛnhɛp |
 86. dər kɛ.ilə zɛ.ɪndrø.X fɑndendɔerst
 87. dɪwəX dɪ lɔptkrum - tɪzən hɛ.lɑ.intum dɔ.rhɛ.ən
 88. ɪkɔ.X fɑrtklæ.ɪnɛjɔXi ən trəmɛXi
 89. dɛɔə.ɪtəbɔk ɪs dɔ.wt Xəɔn dɑdɑtʃi ənkɔerst mɔdəkɛ.ɪlkre.ɪX | ɔstɪkt |
 90. zɑn vɛ.rʃi ɪskɔert mɑrtɔXut
 91. ɛə.ytəzən ɪzətət bɛstə vɑnɑ.ləs | wɛ.int = wind |
 92. ənsXɔetər mɔXut kənɛ mɪ.rkə
 93. zək en zɑk məhutzɔp
 94. ɪk wɛ.rɪnɑ.ɪt wɔrɪkɑm mɔsəkə
 95. ən kɑ.uwə kɛldɪr ɪsXut fɑrt bɪr
 96. ɪkməs ɔsɛblut drɪŋkə umɑntɛstɑ.rəkə
 97. ɪkmɔtɛ.rst ɛt fɛ.ɪvu.jər mɔdɛstɑl krɛə.yjə
 98. mɛnbɪrɔ.r wɑsmu.j
 99. dɛ mɛləkbur hɛdɛngrɔ.wtə wɛ.ɪk
 100. dɪ mɛlək ɪs dɛnɛn zɪr - stɪ.rɪtɑm dɛrme.j tɛrɑX
 101. wɛzɔ.uwə dɪpɔt mɛny.r vɔlkɛnɛ krɛ.ɪgə
 102. dər fɑ.lɪnɪks ɔpɑmtzɛ.v.gə - a) hɛ.i ɪsɑ.rəX sɛkɪr of prɛsɪs - b) dɑzən prɛsɪs wɑ.rək
 103. hɛ.i kum nɔ.wt Xɪn mɛnytɛlət
 104. mɪtɔ.lɪjə zɛ.ɪn bɑ.rɛgə dɪ vɪ.rɪspɛ.ɪgə - | spɛ.ɪgə = vomeren - tɔfə = verwijderen van speeksel |
 105. dɔərəvɪ dɔ.rɛptɛdɔ.uwə
 106. mɪwɔ.ɔɔnɪjə - ɔpt bɔnɛ.jɔə.int hɛbɛzə ənstɑk fɑndɛbrɑX ofXɔvɔ.rə | mɪbɔ.m |
 107. jə mɔt ɔns fələXi ɪs kumə kɛ.ɪkə | fələXi = veulente |
 108. hɛ.i ɪs fɑnlɔ.vɛgəkumə mɪdɛngujə pɑ.təmɛnɛ.j mɪXelt
 109. dɪdɔ.r ɪs fɑn bɔ.kəhɔ.ut Xəmɔkt
 110. ənɔɔtrɑ.uwɔdɛ vrɔ.n mɔkɑnɛnɛ.jə | ənɔɔtrɑ.uwt wɛ.ɪf |
 111. ɪkXɛthɪr ɔrɑsXɛzɔ.t mɑrtwɑs Xɪn ɡut sɔ.t
 112. dɪ brɑ.uwɛr zɛ.ɪt dɑtnɔX tɛdɪr ɪs um tɛbɑ.uwə
113. bɑ.kə - ɪk bɑk - jɛ.i bɑkt - hɛ.i bɑkt - bɑktɪ - wɛ.i bɑkə - ɪk bɑktə - jɛ.i bɑktə - hɛ.i bɑktə - wɛ.i bɑktə - wɛ.i hɛbɛɔəbɑkə | brɔ.jə = braden |
 114. bɪ.jə - ɪk bɪ.j - jɛ.i bɪ.t - hɛ.i bɪ.t - wɛ.i bɪjə - bɪjə wɛ.i - ɪk bɔ.j - ɪkXɛpXɛbɔ.jə - bɔ.jə hɛli ɔk
 115. tɪzən klɑ.intʃi mɑrtɪs wɛl ən ɡu.jə | dɑs lɛkər |
 116. jə kɑnt hɪr ɑ.ɪərə krɛ.ɪgə ɔptɛmɑrɛk
 117. hɛ.i hɛ Xɛzɑ.ɪt dɑtʃi ɑmə (= aan mij) zɑldɛŋkə
 118. dɛ dɪ.nstmɑ.ɪt zɑ.ɪ dɑtʃi ɔlə.ɪk hɑt
 119. dɛrwɔ.rə vɛ.ɪf prɛ.ɪzə
 120. ɔndɛrdɪ ɑ.ɪk lɛgə vɔ.lɑ.ɪkɛls
 121. twɔ.tɛr zɑldrɛk ɔ.n kɔ.kə - tkoktɑ.l
 122. thɔ.j ɪsnɔXrɔn - tɪzɔk pɑs Xɛmɛ.t en tɪskrɛk Xɛmɛ.t
 123. mɑjɛn.zə mɔ.kɛzə fɑndɛdɔ.jɛr vɑnɛnɑ.ɪ
 124. dɑt bɔmpɪ zɑldɛrɔk nɑ.ɪ en nɪ ɑ.rəX kɑnɛgrɔ.jə
 125. dɛ pɛstɔ.r hɛt Xuje wɛ.ɪn
 126. ɔns ɑ.uwə hɛə.ɪs ɪs ofXɛbrɑ.nɪt
 127. dɛ rɔ.m spɑtɛ.yt sɛ ɛə.yɛr vɑndɛku.j
 128. dɛ kɔ.stɛr lɔ.yt - ən krɛə.ɪs - twɔ.j krɛə.yzə
 129. dɛbɔ.mə vɑndə krɛə.yj bɛə.ygə dɔ.r ɔndɛrdɛ vrɑX
 130. ɑləbɑ.ɪ en bɑ.ɪdɛ dɛə.ytsɛrs kɪwɔ.mɛnɑr bɛə.ytə
 131. zə hɛbɛnɑm bɑnt en blɑ.uw ɔsɔlɔ.gə | zə hɛbɛnɑm ɔsɔlɔ.gə dɑtʃi krɑktə | vɑrdɔ.r spɔ.lə = buiten spelen |
 132. dɛsɑ.us ɪzəmbɪtʃi dɑn en flɑ.uw of lɑ.f | spɛk.sɑ.us |
 133. dɛsnɛ.j lɑ.ɪt dɪk - dɛr lɑ.ɪtɛn lɔ.X snɛ.j
 134. tɪzən hɛ.ɪlɛtɛt Xɛlə.jə dɑkɪ ɔzɪ.n hɛt | e.uwəX-hɑ.ɪt |
 135. nɛ.ɪpɔt dɑwɔert nɔ.u en hɛ.lɛnɛ.jjə stɑ.t
 136. dɪn - ɪk dɪjɛt - jɛ.i dɪdɛt - hɛ.i dɪdɛt - wɛ.i dɪnɛt - jɛli dɪnɛt - hɛli dɪnɛt - ɪk dɛ.jɛt - jɛ.i dɛ.jɛt - hɛ.i dɛ.jɛt - wɛ.i dɛ.jɛnɛt - jɛli dɛ.jɛnɛt - hɛli dɛ.jɛnɛt - dɛ.jɪktɑ - dɛ.hɛ.i ɛtɪmɑr - dɛ.jɛ hɛli ɛt mɑr
 137. dɔ.pə - dɔ.pjɛrɛk - dɔ.pfɔnt - dɛ sɔ.lɔ.tɛ
 138. dɔersə - hɛ.i dɔerst - hɛ.i dɔerstə - hɛ.i hɛXɛdɔerst
 139. bɛ.ɪndɛ - ɪk bɛ.ɪn - jɛ.ɪ bɛ.ɪnt - hɛ.ɪ bɛ.ɪnt - wɛ.ɪ bɛ.ɪndɛ - jɛli bɛ.ɪndɛ - hɛli bɛ.ɪndɛ - bɛ.ɪntʃi - bɔntʃi - ɪkXɛtXɛbɔndɛ | hɛ.ɪ bɔn = bij bond |
 140. Locale landmaten : ən ruj = 14 m² - ɛmɑ.rɛgə - ɛm bɛndɛr = 1 ha (zegslieden waren niet op de hoogte van dit onderwerp)
 141. Locale waternamen : dɛ ɔrɪft - dɛ vɔert (beide zijn gegraven voor de afvoer van de turf naar de Rijn. De Grift komt bij de Grotte in de Rijn) - dɛzɔ.j = gedeelte van de Grift - dɛ hɛl = een veenplas tussen Venendaal en Achterberg.

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is tfe.ən

De inwoners heten ve.ansə

Hun bijnaam is ve.ansə blɑ.uwkɔ.usə - In de Betuwe sprak men van ve.nə wɔlpu.zə - Daar heet de plaats tfe.n

Spotrijmpje : kɑ.uwə kɔfɪ lɑzɪkɑ.ɪt
 hɛ.stə kɔfɪ drɪŋkɪk nɑ.ɪt
 ən pɑp ɪs mɛn lɛ.və

Ander spotrijmpje (van geen bewoners van Venendaal) om taal te typeren :
mt fe.an zete zen ga.it anenta.uXi anenpo.lti open bla.iki

Aantal inwoners op 1 jan. 1956 : ± 2000 inwoners. De helft hiervan nog wel Venendalers van origine.

Taaltoestand. Gedeelten van de plaats : tda.rap - de karkewæ.ik - de ho.gē en le.ge ka.nt van de hoofdstraat. De vaart is tegenwoordig gedempt - tzā.nt - de ne.ijewæX - et beneje en etbo.vænæ.int - de goerste.iX - de kœrte en laje mœ.læste.æX - thœsværlø.rø - de manikewæX - de ha.lø (= holle) wæX - de vendel - tXeldarla.nt ook wel tXelders (grens Gelderland en Utrecht loopt door het dorp) - tflø.ytærspa.t - de hoetselste.iX - Er zijn geen lokale verschillen in het dialect. De oude Veensen praten nog Veens.

In Venendaal zijn grote wol- en sigarenfabrieken. In het lage gedeelte wonen nog enkele boeren. Veel mensen komen dagelijks naar Venendaal (worden met bussen vervoerd) om daar te werken. Wolfabrieken : Venendaalse Stoomspinnerij en Weverij, Sajat- en Vijfschachtenfabriek, Van Leeuwens-fabriek v. sajetten kousen en sokken, Hollandia Tricotagefabriek. Sigarenfabrieken : Ritmeester Sigarenfabriek, Panter-sigarenfabriek.

Zeglieden : 1. Steven van de Kraals ; 50 j. ; arbeider op chemische afdeling van de V. S. W. ; in Venendaal geboren en er altijd gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt altijd Veens.

2. Wilhelmina Geertruida van de Kraals-van Offeren ; 49 j. ; hier geb. ; huisvrouw ; heeft hier altijd gewoond. V. van hier, M. van Rhenen ; spreekt altijd Veens.

3. Evertje Kroes-van Offeren ; 46 j. ; hier geb. ; huisvrouw ; heeft hier altijd gewoond ; V. van hier, M. van Rhenen ; spreekt altijd Veens (zuster van 2).